

Inspreken D. Mentink namens de Archeologische Werkgroep Schoonhoven (AWS) en de Historische Vereniging Schoonhoven (HVS) tijdens raadsvergadering van 2 februari 2016 over vondst muurresten Buiten de Veerpoort te Schoonhoven

Geachte leden van de raad,

Over de vondst van de muurresten in Buiten de Veerpoort te Schoonhoven sprak ik al eerder in tijdens uw vorige vergadering op 15 december. Uitvoerig bracht ik onder uw aandacht wat er allemaal in 2014 en 2015 mis was gegaan tijdens de gehele procesgang van onderzoek, beoordeling, controle en advisering rondom de aangetroffen resten van een buitenbouwwerk van de vesting Schoonhoven - een ravelijn geheten.

Daarbij attendeerde ik u op vergelijkbare problemen bij de behandeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het terrein van het voormalige klooster bij De Hem, waar eveneens zowel archeologische als cultuurhistorische waarden in het geding zijn. Tot slot deed ik een oproep aan uw raad om vanuit uw verantwoordelijkheid het initiatief te nemen om het nodige te verbeteren ten behoeve van een zorgvuldige borging van erfgoed *als het er werkelijk op aankomt* – dus bij de behandeling van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen.

Voorzitter, voor vanavond is een interpellatiedebat over de gevonden muurresten geagendeerd. Onze oproep op 15 december blijkt niet aan dovemans oren gericht te zijn. Met veel instemming hebben wij als Archeologische Werkgroep en Historische Vereniging Schoonhoven kennis genomen van de voorliggende moties over het onderhavige onderwerp. In die moties vinden we veel terug van wat we in december aan concrete voorstellen tot verbetering en zorgvuldiger behandeling voorstelden.

Graag snij ik nog een drietal punten aan.

1. Inhaalslag

Mijn eerste punt betreft onze rol en intentie bij de zaak waarover u vanavond spreekt. Ik wil daar het volgende over zeggen.

De AWS en de HVS komen statutair op voor het belang van het erfgoed in onze gemeente. Dit impliceert dat wij er ook zijn om u als gemeente scherp te houden en te overtuigen als archeologische en cultuurhistorische waarden bij uw besluitvorming in het geding zijn. Dat kan ongemakkelijk zijn en schuren. Maar die actieve en kritische inzet van ons is vooral ook nodig omdat er voor de borging van ons erfgoed nog het nodige gedaan moet worden.

Pas de laatste jaren groeit de politieke aandacht voor ons erfgoed bij gemeenten en wordt er – al dan niet onder druk van nieuwe wetgeving – beleidsstappen voorwaarts gezet. Als voorbeeld is Schoonhoven te noemen. De eerste Erfgoednota is van medio 2012, het Paraplubestemmingsplan Cultuurhistorie en Archeologie dateert pas van oktober 2014 en de eerste cultuurhistorische effectenrapportage bij een bestemmingsplan – die over Buiten de Veerpoort – verscheen eveneens pas in 2014.

Voorzitter, in dit zonlicht van een zo goed mogelijke borging van ons erfgoed moet u de twee recente brieven aan het college zien die bij het agendapunt van mijn inspreken zijn gevoegd.

Het betreft allereerst een aanvraag tot aanwijzing van het terrein van De Hem als gemeentelijk monument, zowel ondergronds als bovengronds. In onze aanvraag is beargumenteerd waarom dit terrein de hoogste gemeentelijke bescherming verdient. Er staat thans veel op het spel. Voorts hebben we gisteren een aanvraag bij het college ingediend om de westzijde van Buiten de Veerpoort, waar de restanten van de vesting zijn gevonden, als gemeentelijk monument aan te wijzen.

Met dit initiatief verwachten we een flinke stap verder te komen op de weg die leidt tot de beste gemeentelijke borging van zaken met hoge cultuurhistorische en archeologische waarden.

2. Transparante en evenwichtige advisering

Mijn tweede punt heeft betrekking op de aanhangige motie over de versterking van de adviesfunctie op het terrein van archeologie en cultuurhistorie (*motie nr. M16-04 onder agendapunt 9*). Het is de hoogste tijd dat dit gebeurt. Laat ik het voorbeeld van De Hem noemen. De huidige Welstands- en monumentencommissie doet daar slechts het *halve werk*. Zij toetst of een aanvraag voor een omgevingsvergunning niet in strijd is – met wat heet – redelijke eisen van welstand. Een beoordeling van en advisering over archeologische en cultuurhistorische aspecten is daar niet aan de orde; dit wordt overgelaten aan ‘het gemeentehuis’. Dat kan en moet structureel anders en beter.

Onze voorkeur gaat uit naar een advies-organisatie die bij andere gemeenten al staande praktijk is. In de motie wordt verwezen naar enkele gemeenten – maar er zijn er meer. Daar functioneert zowel een Commissie Ruimtelijke Kwaliteit (de Welstandscommissie) als een Adviescommissie Cultuurhistorie. Deze wijze van organisatie is ons inziens de beste constructie voor het realiseren van een zo transparant, onafhankelijk en professioneel mogelijke advisering over beleidsvragen op het gebied van cultuurhistorie, archeologie en monumentenzorg.

Voorzitter, ik had voor dit onderwerp geen beter moment kunnen uitkiezen. Ik verwijs naar de agendapunten 18 en 19 voor vanavond over respectievelijk de Bouwverordening 2016 en de benoeming van de leden voor de commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Met de vaststelling van de bouwverordening Krimpenerwaard is het welstandsbeleid geharmoniseerd en is er één geharmoniseerde commissie Ruimtelijke Kwaliteit (art. 9.1.). En er is meer. In het *raadsvoorstel* voor de benoeming van de nieuwe commissieleden lezen we onder het kopje ‘*Alternatieven*’ dat in 2016 het welstandsbeleid wordt herzien, waarbij een voorstel wordt gedaan voor een meerjarige invulling van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. Voorzitter, wat ligt dan niet meer voor de hand de voorliggende motie zo uit te leggen dat bij de voorgenomen herziening de optie van een afzonderlijke Adviescommissie Cultuurhistorie nader wordt onderzocht en afgewogen. Het college kan daarbij een beroep op ons doen. Wellicht nog beter is de SCHOK (Stichting CultuurHistorisch Overleg Krimperwaard) te consulteren; het is de organisatie waarin alle historische verenigingen en archeologische verbanden in de Krimpenerwaard participeren.

3. Herbezinning over inrichting Buiten de Veerpoort

Tot slot mijn derde punt. Er was en is veel te doen over het gebied Buiten de Veerpoort. Helaas is de plaatsing van de nieuwe snackbar niet meer terug te draaien. Echter, veel van de herinrichting van dit gebied is nog geen realiteit.

Vandaar ons ongevraagd advies aan de nieuwe gemeente Krimpenerwaard: kijk met de kennis van nu nog eens goed naar die herinrichting, open het overleg erover en bezien daarbij serieus met hetgeen geoordeeld en geadviseerd werd in de in 2014 opgestelde cultuurhistorische effectenrapportage van het onderzoeksbureau Culthis. U kent het gezegde: Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Ik dank u voor uw aandacht.